

Mijn stokpaardje

door Mimi Prins

 Fred Reiffers

“Laat de ander over zijn hobby’s praten!” Úren kunnen mensen erover vertellen: er gaat een wereld voor je open. Onder de titel ‘Mijn stokpaardje’ is maandelijks in BuurContact een boeiend verhaal te lezen over de meest uiteenlopende hobby’s.

Fotograaf Gerard Kingma over in detail vastgelegde emotie

■ *Thesinge* - Gerard Kingma (46) legt een foto voor me op tafel. De foto is door zijn vrouw gemaakt tijdens een wandeling in een februarimaand; het vroom. In een vennetje zie je Gerard staan, broekspijpen opgerold, bijna tot aan zijn knieën in het water. Schuin achter hem, ook in het water, een statief met daarop een camera. “Tja,” zegt Gerard, “ik zag daar iets, iets roods, en dat wilde ik fotograferen. En dat dóe ik dan ook. Pas later voelde ik hoe koud het was ...” En hij licht nog even toe: “Omdat je het over ‘passie’ had.”

Acht jaar was Gerard toen hij begon met fotograferen en hij is er nooit meer mee opgehouden. Op vijftienjarige leeftijd volgde hij een Teleac Cursus Fotografie op de televisie, maar afgezien daarvan heeft hij zich de kunst van het fotograferen in alle facetten zelf eigen gemaakt. Natuurlijk had hij kunnen kiezen voor de Fotovakschool; die leverde honderden fotografen af voor het vastleggen van gebeurtenissen met nieuwswaarde. Of van bruiloften en partijen, pasfoto’s. “Maar ik ben niet zo’n mensen-mens,” zegt hij er zelf van. “En ik ben te onafhankelijk; ik wil vrij zijn in wat ik fotografeer.” Daarmee was toen al duidelijk, dat hij met fotografie niet in zijn levensonderhoud zou kunnen voorzien.

Gerard koos voor de Engelse taal en na zijn afstuderen in 1989 werd hij vertaler. Maar tien jaar later vlogen de vertalingen hem aan en besloot hij alsnog meer werk te maken van zijn passie, de fotografie. Nu besteedt hij zijn tijd aan minder, maar leuke vertaalopdrachten en fotografie in de breedste zin van het woord. Gerard neemt opdrachten aan die hij interessant vindt. Zo werkt hij mee aan brochures van het Zernikecomplex van de Rijksuniversiteit in Groningen met foto’s van het complex, de architectuur, en portretten van medewerkers. Hij begeleidde de bestuursdienst van de Gemeente Groningen in de productie van fotografie voor de nieuwe huisstijl. De omgang met zijn opdrachtgevers vindt hij een uitdaging. Gerard: “Communiceren en beeldend denken is niet hetzelfde.” Voor hem begint de opdracht dan ook met het helder geformuleerd krijgen van de boodschap die de foto moet overbrengen.

Daarnaast zijn er de lessen en workshops die hij geeft: “... want ik wil het graag overdragen, de passie delen. Proberen mensen over een drempeltje heen te krijgen en ze foto’s laten maken, zoals ze dat anders niet zouden doen.” Op de Fotoschool in Groningen geeft hij cursussen digitale beeldverwerking, want fotografie heeft ook een technische kant. Verder is hij als docent verbonden aan het LOI voor de schriftelijke cursus ‘Leren fotograferen’. Uiteraard worden de resultaten van de opdrachten schriftelijk, per e-mail, becommentarieerd.

In samenwerking met het blad ‘Grasduinen’ gaf Gerard een workshop ‘Kader en compositie’ in kasteel Groeneveld in Baarn. De dag begon met een Power-Point-presentatie en na de lunch konden de deelnemers buiten met hun eigen, al dan niet eenvoudige, camera’s foto’s maken en de opgedane kennis over kaderindeling in praktijk brengen. De resultaten e-mailden zij naar Gerard, die ze op een afgeschermd deel van zijn website van commentaar voorzag.

Ook in Boerderij Blokzijl in Ten Boer heeft hij een dergelijke workshop gegeven, waarbij het Tenboersterbos tot werkterrein diende. De vele bandensporen in de modder (er was net gezaagd) bleken een prima onderwerp voor het thema ‘Kader en compositie’.

Overigens komen in de workshops ook andere facetten van de fotografie aan bod. Gerard: “Als je alles wilt weten over fotografie, stuit je op waanzinnig veel techniek!” Per workshop behandelt hij daarom één module. Er zijn er vijf: cameratechniek, belichting, compositie, afdrukken en kleurbeheer. Wie belangstelling heeft voor een workshop óf meer zou willen weten over een ander ‘fotoprobleem’ kan een e-mail sturen naar gerard@kingma.nu. Zelfs privéles is mogelijk.

Aanvankelijk profileerde Gerard Kingma zich als landschapsfotograaf. Veel van zijn foto’s zijn gemaakt in de directe omgeving van Thesinge, waar hij sinds 1996 woont. “Het beeld in dit gebied, vlak, met veel licht en dus veel licht, verandert voortdurend. Het licht maakt de foto! Er is wat dat betreft een groot verschil met berglandschap, waar de lucht begrensd wordt en er dus veel minder licht is.” Prachtige foto’s van het bloeiende koolzaad, maar ook van de vette klei van een omgeploegde akker, zo scherp en gedetailleerd, dat je er als het ware ingetrokken wordt. Tijdens een expositie heeft Gerard wel eens een vergrootglas bij de foto’s gelegd, waarmee je nóg meer fijne details kunt ontdekken.

Een geslaagde foto moet aan een aantal crite-

ria voldoen. Het vaststellen van de volgorde is niet eenvoudig, maar een typische ‘Kingma-foto’ moet in de eerste plaats iets oproepen. Dus als iemand de foto ‘Vaas met uitgebloeide zonnebloemen’ niet mooi vindt “... want ik word er triest van”, is de foto voor Gerard geslaagd: hij roept een emotie op. Overigens is deze foto genomineerd in ‘The International Color Awards Photography Masters Cup’.

Een tweede criterium is de compositie. Gerard: “Compositie is een onderbelicht aspect in de fotografie. Daarover is in de literatuur maar bitter weinig te vinden.” In een goede compositie moeten kleuren, structuren en patronen binnen het kader in harmonie zijn, echter met één speels element dat daar tegenin gaat. Het ‘Springende lammetje’ is hét voorbeeld van zo’n geslaagde compositie. Het verzadigd blauw van de lucht is volkomen in harmonie met het groen van het gras; het schaap en de lammetjes geven een regelmatig patroon - behalve dat éne lammetje, dat erbovenuit springt! Met deze foto won Gerard de hoofdprijs, een reis naar de Bahama’s, in de wedstrijd ‘Travel Photographer of the Year 2005’.

Maar ook zijn foto ‘Zwarte parel’ spreekt aan door een verrassende compositie: het beeld is gevuld met glanzend rode bessen, net geplukt, sommige met een barstje in het schilletje, en dan ineens is daar die ene zwarte bes, die enkel door er te zijn opnieuw de aandacht vestigt op de sappige rode bessen. Je proeft ze! En dan de belichting: die komt eigenlijk op een gedeelde eerste plaats in het lijstje van criteria voor een geslaagde foto. Vooral ook bij het maken van portretten is een mooie belichting onontbeerlijk. Sinds anderhalf jaar richt Gerard zich ook op portretfotografie. In januari 2010 fotografeerde hij de Thesinger ‘Thomasvaer en Pieterneel’ die voor de dertigste keer werd opgevoerd door Roelie Dijkema en Roelf Janssen. Hij drukte het portret drie keer af en één hangt in de kroeg, waar de kroniek zich elk jaar afspeelt.

Bijzondere portretten maakte hij ook van zijn kinderen Daan (11) en Jelle (9). Ze waren te zien op de expositie in Hornhuizen op 2 en 3 oktober jl. Gerard legt uit hoe hij te werk gegaan is: “Rechts plaats je een puntlichtbron met daarvoor een halfdoorzichtig scherm, zodat het licht naar de randen toe diffuus wordt. Links staat een reflectiescherm dat het diffuse licht weerkaatst op de andere kant van het gezicht, zodat dat niet in het donker verdwijnt. Zo creëer je diepte.” De jongens vinden de portretten zelf ook mooi, maar een compliment voor hun poseertalent vinden ze niet nodig. “Ach,” zegt Gerard, “ze zien hun vader al hun leven lang met een camera rondlopen.” De portretten zijn afgedrukt op groot formaat, 60 x 70 cm, en ook hier valt weer de scherpte op - de fijnste details zijn zichtbaar.

Dat is een volgend criterium: het onderwerp van de foto moet in detail vastgelegd worden, zodat ook op groot formaat (Gerard gaat wel tot 110 x 140 cm) de scherpte bewaard blijft. En dan, na al deze voorwaarden, het laatste criterium: hou het eenvoudig!

Richt de aandacht op het onderwerp en vermijd afleidende details.

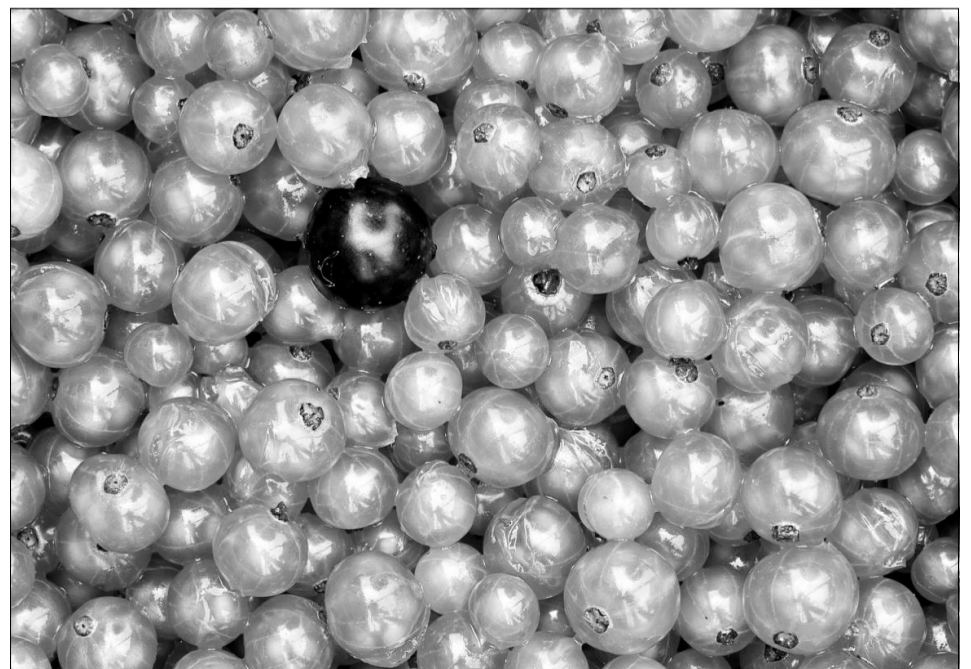
En kijk naar andere fotografen. Bij wijze van oefening mag je ze nadoen. Gerard is onder de indruk van Joost van den Broek die voor de Volkskrant portretten maakt “... met een mooie lichtval. Je moet altijd zoeken naar bezieling in de foto; het moet je iets doen. Zijn foto’s hebben dat.” Van den Broek fotografeert niet digitaal, maar op film. Ook Gerard werkt bij voorkeur met film: “Bij digitale foto’s ontbreekt diepte.” Maar de fotofilm wordt niet meer afgedrukt in een donkere kamer. Gerard scant ze en kan de foto’s dan op de computer zo nodig verder bewerken. Hij heeft een grootformaat printer voor een papierrol van 60 cm breed en drukt daarmee zijn foto’s zelf af.

Nog een fototip: doe eens gek. Met zijn fotografenclub uit Hornhuizen trok Gerard op een sombere dag naar de Vismarkt in Groningen, allen uitgerust met een wegwerpcameraatje. Het goot en de opdracht was om zonder techniek iets te laten zien. Fotograferen op intuïtie. Je houdt je camera onder een straal regenwater en drukt af: een spetterende foto. Gerard stortte zich op duiven, die natuurlijk opvlogen: goed voor een bewegingsfoto. Het leverde een interessante expositie op. Gerard: “De techniek is voor iedereen hetzelfde; daarmee kun je je niet onderscheiden. Je zoekt naar het verbeelden van de emotie. Ik heb ook bewegingsfoto’s gemaakt, het impressionisme in de fotografie. Maar dat heb ik weer losgelaten, want daarmee onderscheid je je niet van anderen. Ik fotografeer vooral wat op mijn pad komt, impulsief.” Soms lijken zijn foto’s toevalstreffers, maar dat zijn ze niet. Hij maakte ze omdat hij het zag op dat specifieke moment en omdat hij er was. Hij is landschapsfotograaf, maar ook goeieid door het detail, de sfeer van een omgeving. Je ziet het terug in al zijn foto’s, of ze nu gemaakt zijn in zijn tuintje aan het Thesingermaar of tijdens een van zijn reizen naar China, Noorwegen, Ierland, Portugal, Madeira, Frankrijk, Corsica, Oostenrijk, Zwitserland, Tsjechië of Amerika. Altijd en overal op zoek naar het licht, de compositie, het detail. Voor zijn foto ‘Rolwolk’, gemaakt in Tsjechië, ontving hij de ‘Bronze Award’ in ‘The Epson International Photographic Pano Awards’.

Je zou denken dat Gerard Kingma zijn sporen heeft verdiend in de wereld van de fotografie. En toch: “Ik twijfel voortdurend of anderen er iets mee kunnen. Bij elke expositie is dat weer relevant. Er is altijd een lijn tussen jou en je werk. Maar er is ook een lijn tussen jouw foto en het publiek. En daar ben ik zo nieuwsgierig naar: wat vinden de mensen ervan? Doet het iets met ze? Ik wil ook graag hun kritiek horen, want je blijft je ontwikkelen - ik heb het gevoel dat ik steeds weer opnieuw begin.”

In december zijn foto’s van Gerard Kingma te zien op de Kerstmarkt in Loppersum. Zijn gehele oeuvre is te zien, en zelfs te bestellen, op zijn website: www.kingma.nu.

Tot zover over de passie van Gerard Kingma: een bescheiden, maar gedreven fotograaf, op groot formaat!

‘Zwarte parel’